

Datum van inontvangstneming : 20/09/2024

Zaak C-531/24

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van neerlegging:

1 augustus 2024

Verwijzende rechter:

High Court (Ierland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

30 juli 2024

Verzoekende partij:

An Taisce - The National Trust for Ireland

Verwerende partijen:

The Minister for Housing, Local Government and Heritage

Ierland

Attorney General

Voorwerp van het hoofdgeding

Het hoofdgeding, dat bij de High Court (rechter in eerste aanleg, Ierland) aanhangig is gemaakt, betreft een betwisting van de geldigheid van het vijfde nitraatprogramma van Ierland uit hoofde van richtlijn 91/676 en de uitvoeringsmaatregelen daarvan, alsmede een betwisting van de geldigheid van uitvoeringsbesluit 2022/696 van de Commissie dat voor Ierland een afwijking toestaat waarbij voor elk betrokken landbouwbedrijf en voor elke betrokken grootvee-eenheid de hoeveelheid dierlijke mest die op of in de bodem wordt gebracht, ook door de dieren zelf, meer dan 170 kg N/ha mag bevatten.

Voorwerp en rechtsgrondslag van de prejudiciële verwijzing

Overeenkomstig artikel 267 VWEU wordt met dit verzoek verzocht om uitlegging van de richtlijnen 91/676, 92/43, 2000/60 en 2001/42 en om een uitspraak over de geldigheid van uitvoeringsbesluit 2022/696 van de Commissie.

Prejudiciële vragen

1) Hebben artikel 6, lid 3, van richtlijn 92/43, artikel 4, lid 1, van richtlijn 2000/60 en/of artikel 3, lid 1, van richtlijn 2001/42, gelezen in het licht van artikel 3, lid 3, VEU en/of artikel 11 en/of artikel 191, lid 2, VWEU en/of artikel 37 van het Handvest van de grondrechten tot gevolg dat een volgens deze richtlijn of in het kader van deze richtlijnen te beoordelen actieprogramma als bedoeld in artikel 5 van richtlijn 91/676 moet worden beoordeeld aan de hand van de milieueffecten van nitraatemitterende landbouwactiviteiten die op basis van in het kader van het plan toegestane afwijkingen worden uitgevoerd, hetzij in het algemeen, hetzij voor zover het ontbreken van strengere beschermende maatregelen in het plan indirect bijdraagt tot dergelijke effecten, in plaats van dat het wordt beoordeeld aan de hand van uitsluitend de in het plan in positieve bewoordingen opgenomen beschermende maatregelen?

2) Indien de eerste vraag in het algemeen ontkennend wordt beantwoord, hebben voornoemde bepalingen dan tot gevolg dat de bepalingen van nationaal recht van de betrokken lidstaat inzake de beoordeling van individuele afwijkingen die zijn toegestaan in het kader van een actieprogramma krachtens artikel 5 van richtlijn 91/676, in die context in de praktijk niet worden toegepast, waardoor er in de praktijk geen beoordeling krachtens richtlijn 92/43 wordt uitgevoerd van in het kader van het plan toegestane individuele afwijkingen waarbij wordt vastgesteld wat het effect op Europese gebieden is van nitraatemitterende landbouwactiviteiten die op grond van deze afwijkingen worden verricht?

3) Hebben artikel 6, lid 3, van richtlijn 92/43 en/of artikel 3, lid 1, en/of artikel 5, lid 1, en/of artikel 11, lid 2, van richtlijn 2001/42, gelezen in het licht van artikel 3, lid 3, VEU en/of artikel 11 en/of artikel 191, lid 2, VWEU en/of artikel 37 van het Handvest van de grondrechten, tot gevolg dat de beoordeling van een onder deze artikelen vallend plan of programma dat milieueffecten kan hebben op een waterlichaam een beoordeling in het licht van artikel 4 van richtlijn 2000/60 moet omvatten, hetzij op zichzelf beschouwd, hetzij in combinatie met andere door de lidstaat vastgestelde bindende maatregelen die streng genoeg zijn om te waarborgen dat het plan of programma geen achteruitgang van de toestand van een oppervlaktewaterlichaam zal teweegbrengen, noch het bereiken van een goede toestand van het oppervlaktewater of van een goed ecologisch potentieel en een goede chemische toestand van dat water op het volgens richtlijn 2000/60 relevante tijdstip in gevaar zal brengen, en zo ja, vereisen deze bepalingen of vereist een van deze bepalingen dat in een dergelijke beoordeling uitdrukkelijk en/of duidelijk controleerbaar wordt aangegeven of de relevante

milieudoelstellingen van richtlijn 2000/60 na de vaststelling van het plan of programma zullen worden bereikt; hetzij in het algemeen, hetzij in het specifieke geval van de voorgestelde vaststelling van een basismaatregel als omschreven in artikel 11, lid 3, van richtlijn 2000/60 en in het bijzonder van een nitraatactieprogramma in de zin van artikel 5 van richtlijn 91/676 (zoals vermeld in deel A, punt ix, van bijlage VI bij richtlijn 2000/60 zoals vermeld in artikel 11, lid 3, onder a), van deze richtlijn)?

4) Indien het antwoord op de derde vraag aldus luidt dat de beoordeling van een onder artikel 6, lid 3, van richtlijn 92/43 en/of artikel 3, lid 1, van richtlijn 2001/42 vallend plan of programma dat milieueffecten kan hebben op een waterlichaam een beoordeling in het licht van artikel 4 van richtlijn 2000/60 moet omvatten en het antwoord op de eerste of de tweede vraag aldus luidt dat een beoordeling in het kader van richtlijn 2001/42 wat betreft de naleving van richtlijn 2000/60 een beoordeling moet omvatten van de milieueffecten van de nitraatemitterende landbouwactiviteiten die op basis van in het kader van het plan toegestane afwijkingen zullen worden uitgevoerd en/of in het bijzonder van het ontbreken van strengere maatregelen in een plan, heeft artikel 4, lid 1, van richtlijn 2000/60 (en meer in het bijzonder het rechtsbeginsel dat de lidstaten verplicht zijn om, tenzij een afwijking wordt toegestaan, de goedkeuring voor een individueel project te weigeren wanneer dat project een achteruitgang van de toestand van een oppervlaktewaterlichaam teweeg kan brengen of het bereiken van een goede toestand van het oppervlaktewater respectievelijk een goed ecologisch potentieel en een goede chemische toestand van dat water op het volgens die richtlijn relevante tijdstip in gevaar brengt), gelezen in het licht van artikel 3, lid 3, VEU en/of artikel 11 en/of artikel 191, lid 2, VWEU en/of artikel 37 van het Handvest van de grondrechten, tot gevolg dat de lidstaten ook moeten weigeren een plan aan te nemen indien de door het plan geboden bijzondere bescherming alleen of in combinatie met andere door de lidstaat vastgestelde bindende maatregelen niet streng genoeg is om te waarborgen dat het plan of programma geen achteruitgang van de toestand van een oppervlaktewaterlichaam zal teweegbrengen, noch het bereiken van een goede toestand van het oppervlaktewater of van een goed ecologisch potentieel en een goede chemische toestand van dat water op het volgens richtlijn 2000/60 relevante tijdstip in gevaar zal brengen, hetzij in het algemeen, hetzij in het specifieke geval van de voorgestelde vaststelling van een basismaatregel als omschreven in artikel 11, lid 3, van richtlijn 2000/60 en in het bijzonder van een nitraatactieprogramma in de zin van artikel 5 van richtlijn 91/676 (zoals vermeld in deel A, punt ix, van bijlage VI bij richtlijn 2000/60, zoals vermeld in artikel 11, lid 3, onder a), van deze richtlijn)?

5) Indien de derde en/of vierde vraag in het algemeen ontkennend worden beantwoord, hebben de genoemde bepalingen dan het genoemde gevolg dat de bepalingen van nationaal recht van de betrokken lidstaat inzake de beoordeling van individuele afwijkingen die zijn toegestaan in het kader van een actieprogramma krachtens artikel 5 van richtlijn 91/676 in die context in de praktijk niet worden toegepast, waardoor er in de praktijk geen beoordeling krachtens richtlijn 92/43 (hetzij in het licht van artikel 4 van richtlijn 2000/60,

hetzij anderszins) wordt uitgevoerd van in het kader van het plan toegestane individuele afwijkingen waarbij wordt vastgesteld wat het effect op waterlichamen is van nitraatemitterende landbouwactiviteiten die op grond van deze afwijkingen worden verricht?

6) Volgt uit artikel 4 van richtlijn 2000/60, gelezen in het licht van artikel 3, lid 3, VEU en/of artikel 11 en/of artikel 191, lid 2, VWEU en/of artikel 37 van het Handvest van de grondrechten, dat een plan of programma, in het bijzonder een nitraatactieprogramma uit hoofde van richtlijn 91/676 met potentiële gevolgen voor de toestand van een relevant waterlichaam in een lidstaat, niet door de bevoegde autoriteit van een lidstaat kan worden aangenomen tenzij deze bevoegde autoriteit zich ten eerste ervan moet vergewissen dat de aanname van het plan of programma geen achteruitgang teweeg kan brengen van de toestand van een ander oppervlaktewaterlichaam dat door die lidstaat als „type” oppervlaktewaterlichaam is of had moeten worden aangewezen, en evenmin het bereiken van een goede oppervlaktewatertoestand of een goed ecologisch potentieel en een goede chemische toestand van een dergelijk oppervlaktewaterlichaam in gevaar kan brengen; en zich er ten tweede van moet vergewissen dat de aanname van dat project verenigbaar is met de maatregelen die zijn uitgevoerd in het kader van het programma dat overeenkomstig artikel 11 van richtlijn 2000/60 voor het betrokken stroomgebiedsdistrict is opgesteld?

7) Hebben artikel 5, lid 1, van en bijlage I, onder i), bij richtlijn 2001/42, gelezen in het licht van artikel 3, lid 3, VEU en/of artikel 11 en/of artikel 191, lid 2, VWEU en/of artikel 37 van het Handvest van de grondrechten, tot gevolg dat het milieurapport zelf een voldoende gedetailleerde beschrijving moet bevatten van de voorgenomen monitoringsmaatregelen overeenkomstig artikel 10 om aan te tonen dat aan artikel 10 zal worden voldaan, met inbegrip van bijzonderheden over de wijze waarop deze monitoring zal geschieden, wanneer deze zal plaatsvinden en/of hoe de monitoring zal worden gebruikt en hoe eventueel vastgestelde onvoorziene negatieve milieueffecten zullen worden aangepakt?

8) Sluit het begrip „materiële goederen” in bijlage I, onder f), bij richtlijn 2001/42 de waarde van dergelijke goederen uit en/of sluit dit begrip, in het bijzonder in het geval van de beoordeling van een actieprogramma overeenkomstig artikel 5 van richtlijn 91/676, de brede maatschappelijke gevolgen van landbouwactiviteiten, de effecten van het plan of project op de landbouwsector en op de productie en het inkomen van de landbouwers, de duurzaamheid van de landbouwsector in de betrokken lidstaat, de voedselvoorzieningsketen en de werkgelegenheid van een aanzienlijk deel van de bevolking, uit en zo ja, heeft richtlijn 2001/42 tot gevolg dat dergelijke zaken in aanmerking moeten worden genomen bij de beoordeling van de effecten van het plan?

9) Indien het antwoord op een of meer van de eerste acht vragen tot gevolg heeft dat de richtlijnen 92/43, 2000/60 en/of 2001/42 bij de aanname van het

[nitraatactieprogramma] zijn geschonden, is besluit 2022/696 van de Commissie dan ongeldig gelet op onder meer artikel 3, lid 3, VEU en/of artikel 11 en/of artikel 191, lid 2, VWEU en/of artikel 37 van het Handvest van de grondrechten?

Toepasselijke bepalingen van het Unierecht

Artikel 3, lid 3, en artikel 4 VWEU.

Artikel 11 en artikel 191, lid 2, VWEU.

Artikel 37 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.

Richtlijn 91/676 van de Raad van 12 december 1991 inzake de bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen: artikelen 3, 4 en 5 en bijlage III

Uitvoeringsbesluit (EU) 2022/696 van de Commissie van 29 april 2022 waarbij een door Ierland gevraagde afwijking krachtens richtlijn 91/676/EEG van de Raad inzake de bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen wordt toegestaan: overwegingen 16 en 23, artikelen 1, 4 en 5.

Richtlijn 92/43 van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna: artikel 6

Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid: artikelen 4, 11 en 13 en bijlage IV

Richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's: artikelen 2, 3, 5, 10 en 11 en bijlage I.

Aangehaalde rechtspraak van de Unie

Arrest van 14 december 2000, Masterfoods en HB, C-344/98, ECLI:EU:C:2000:689.

Arrest van 17 juni 2010, Terre wallonne en Inter-Environnement Wallonie, C-105/09 en C-110/09, EU:C:2010:355.

Arrest van 14 maart 2013, ██████ C-420/11, EU:C:2013:166.

Arrest van 3 oktober 2013, Inuit Tapiriit Kanatami e.a./Parlement en Raad, C-583/11 P, EU:C:2013:625.

Arrest van 1 juli 2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433 (hierna: „arrest Weser”).

Arrest van 11 januari 2024, Friends of the Irish Environment (Vangstmogelijkheden boven nul), C-330/22, EU:C:2024:19.

Arrest van 25 april 2024, ██████████ C-301/22, EU:C:2024:347.

Toepasselijke bepalingen van nationaal recht

De Planning and Development Act 2000 (wet van 2000 op de ruimtelijke ordening en ontwikkeling), artikel 2, artikel 4, lid 1, onder a), en artikel 4, lid 4.

De European Communities (Bird and Natural Habitats) Regulations 2011 (Ierse regelingen van 2011 waarbij de Europese vogel- en habitatrichtlijn zijn omgezet in nationaal recht), artikel 28, lid 1.

European Union (Good Agricultural Practice for Protection of Waters) Regulations 2017 (Ierse regelingen van 2017 inzake de goede landbouwpraktijken voor de bescherming van waterlichamen van de Europese Unie) (S.I. nr. 605/2017), artikel 28.

European Union (Good Agricultural Practice for Protection of Waters) Regulations 2022 (Ierse regelingen van 2022 inzake de goede landbouwpraktijken voor de bescherming van waterlichamen van de Europese Unie) (S.I. nr. 113 van 2022), artikel 28 en, zoals gewijzigd bij S.I. nr. 393 van 2022 (zie hieronder), artikelen 34-40.

European Union (Good Agricultural Practice for Protection of Waters) (Amendment) Regulations 2022 (Ierse regelingen van 2022 inzake de goede landbouwpraktijken voor de bescherming van waterlichamen van de Europese Unie – wijziging) (S.I. nr. 393 van 2022), artikelen 2 en 28.

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure in het hoofdgeding

- 1 Het huidige stroomgebiedbeheerplan (hierna: „SGBP”) is bekendgemaakt in 2018. Het werd aan een passende beoordeling (hierna: „PB”) en aan een strategische milieubeoordeling (hierna: „SMB”) onderworpen. In rubriek „3.1.1 Rechtskader voor de tenuitvoerlegging van de kaderrichtlijn water en bijbehorende maatregelen” staat onder meer te lezen:

„In de European Communities Environmental Objectives (Surface Water) Regulations 2009 (Ierse regelingen van 2009 inzake de milieudoelstellingen van de Europese Unie voor oppervlaktewateren) (S.I. 272 van 2009) en de European Communities Environmental Objectives (Groundwater) Regulations 2010 (Ierse regelingen van 2010 inzake de milieudoelstellingen van de Europese Unie voor grondwater) (S.I. 9 van 2010) is het rechtskader vastgesteld dat nodig is om de milieudoelstellingen van [richtlijn 2000/60] ten uitvoer te leggen. Deze regelingen bevatten de criteria en milieukwaliteitsnormen om de toestand van waterlichamen

in te delen en een verplichting voor overheidsinstanties om de nodige stappen te ondernemen om de doelstellingen van de stroomgebiedbeheerplannen te bereiken. Beide reeksen regelingen verplichten de vergunningverlenende autoriteiten onder meer om lozingsvergunningen te onderzoeken en waar nodig te herzien wanneer dit nodig is om de doelstellingen voor de waterkwaliteit zoals uiteengezet in de stroomgebiedbeheerplannen te bereiken.”

- 2 Het Environmental Protection Agency (Iers bureau voor milieubescherming; hierna: „EPA”) is een wettelijke instantie die onder andere belast is met milieutoezicht. In zijn verslag getiteld *Water Quality Monitoring Report on Nitrogen and Phosphorus Concentrations in Irish Waters* (2020), heeft het EPA het volgende verklaard:

„Bij de beoordeling van de waterkwaliteit in Ierland in 2013-2018 (EPA, 2019) is gebleken dat slechts iets meer dan de helft van onze rivieren en meren in bevredigende ecologische gezondheid verkeerde en dat de waterkwaliteit over het algemeen achteruitging. Het beeld voor onze estuaria was nog grimmiger; slechts 38 % van deze estuaria verkeert in een bevredigende toestand. Uit de beoordeling bleek dat de aanwezigheid van te veel fosfor en stikstof het grootste probleem is dat onze wateren aantast. In dit verslag is vastgesteld dat de stikstofconcentraties nog steeds te hoog zijn in rivieren, grondwaterlichamen en estuaria in het zuiden, zuidoosten en oosten van Ierland; en dat de concentraties sinds 2013 zijn gestegen. Lozingen uit de landbouw en van afvalwater zijn de belangrijkste bronnen van fosfor in het oppervlaktewater [...] Uit de beoordeling van het EPA blijkt dat de vereiste vermindering van de stikstofbelasting in de stroomgebieden van de Suir, de Slaney en de Barrow in het zuidoosten en het stroomgebied van de Blackwater in het zuiden aanzienlijk hoger is dan in de andere negen stroomgebieden met verhoogde stikstofconcentraties. De analyse omvat beoordelingen van de vermindering van de stikstofbelasting en het opstellen van kaarten inzake de vermindering van de belasting op het niveau van deelstroomgebieden en geeft aan dat ongeveer 85 % van de stikstof in deze stroomgebieden afkomstig is uit agrarische bronnen. Uit beoordelingen van de EPA is gebleken dat veranderingen in de veestapel en de brutostikstofbalans een duidelijke stikstofrespons teweegbrengen in het water.”

- 3 Deze analyse wordt herhaald in het Water Quality 2020 Indicators Report van het EPA. In de conclusie (blz. 21) daarvan wordt opgemerkt:

„Uit de indicatoren blijkt dat de nutriëtniveaus in veel van onze wateren te hoog zijn, en dat de trends in sommige gebieden nog steeds de verkeerde kant op gaan. Hoge concentraties nitraten worden voornamelijk aangetroffen in onze rivieren, grondwaterlichamen en estuaria in het zuiden en zuidoosten, gebieden met intensieve landbouw op waterdoorlatende bodems [...] Landbouw en afvalwater zijn de voornaamste bronnen van nutriënten in onze wateren. Uit een recente analyse van het EPA blijkt dat tot 85 % van de stikstof in rivieren in overwegend landelijke stroomgebieden in het zuiden en zuidoosten afkomstig is van de landbouw. Voor de bescherming van onze rivieren, grondwaterlichamen en

estuaria is het van essentieel belang dat er snel en gericht actie wordt ondernomen om de nitraatverliezen in onze wateren te verminderen. Anders dreigen we onze uitstekende waterkwaliteit aan de kust te verliezen.”

- 4 De eerste raadpleging inzake het huidige nitraatactieprogramma (hierna: „NAP”) vond plaats toen eerste verweerster op 25 november 2020 een vierde herziening van het NAP van Ierland - Fase 1 startte. Verzoekster heeft op 14 januari 2021 een opmerking ingediend.
- 5 Eerste verweerster heeft op 9 augustus 2021 een tweede openbare raadpleging over het NAP van Ierland gestart, met 20 september 2021 als uiterste datum voor het indienen van publieksopmerkingen. Verzoekster heeft op 20 september 2021 een opmerking ingediend.
- 6 In de Natura Impact Statement (milieueffectverklaring voor Natura 2000-gebieden; hierna: „NIS”) krachtens richtlijn 92/43 voor de derde cyclus van het SGBP van 2022 tot en met 2027, die in september 2021 door consultants (RPS) is opgesteld en uiteindelijk in het kader van dat plan door eerste verweerster is goedgekeurd, is op blz. 57 vermeld:

„Het nieuwe NAP is in voorbereiding, maar er is nog geen ontwerp gepubliceerd. Er zijn verwachtingen over welke maatregelen in het nieuwe NAP kunnen worden opgenomen, maar deze zijn nog niet bevestigd. De maatregelen in het kader van het nieuwe NAP kunnen aanzienlijke negatieve effecten hebben op Europese gebieden; met name gelet op het feit dat het nutriëntenverlies in het water door de landbouw een van de grootste bedreigingen vormt voor de waterkwaliteit in Ierland. Het nieuwe NAP zal op zichzelf aan een PB en een SMB worden onderworpen en in het nieuwe NAP zal rekening moeten worden gehouden met het SGBP; inclusief de risicobeperkende maatregelen die in deze NIS voor het SGBP worden geïdentificeerd. In de context van afwijkingen voor nitraten wordt opgemerkt dat wanneer een landbouwbedrijf een afwijking geniet en een ecohydrologische route naar een Europees gebied heeft, er mogelijk een risico bestaat voor de doelstelling van een gunstige staat van instandhouding van die Europese gebieden. Over de afwijkingen zal worden beslist als onderdeel van het NAP-proces. Geraamd wordt echter dat meer dan 5 000 landbouwbedrijven in het land gebruik zullen willen maken van de afwijkende status; deze bedrijven vertegenwoordigen een aanzienlijk areaal. De lijst van landbouwbedrijven en/of hun locatie is niet beschikbaar. Uit voorzorg wordt aangenomen dat sommige van deze landbouwbedrijven en hun activiteiten ecohydrologische routes naar Europese gebieden hebben en dat sommige van deze Europese gebieden zich binnen het grondbezit bevinden. Er bestaat dus een aanzienlijk potentieel voor negatieve effecten op het behoud van en het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen en dus op de integriteit van de Europese gebieden wat deze afwijkingen betreft, zowel op zichzelf beschouwd als in combinatie met andere afwijkingen, plannen en projecten. Gelet op de omvang van de afwijkingen tijdens vorige cycli van het NAP is de kans op gecombineerde effecten aanzienlijk. Het zal derhalve van cruciaal belang zijn dat alle afwijkingen die uit

het NAP naar voren komen aan een PB worden onderworpen, met inbegrip van een robuuste beoordeling van de gecombineerde negatieve effecten.”

- 7 Hoewel in deze NIS wordt gezegd dat het „van cruciaal belang” is dat afwijkingen aan een PB worden onderworpen, worden deze afwijkingen in werkelijkheid niet aan een PB onderworpen.
- 8 Op 14 oktober 2021 heeft Ierland bij de Commissie een verzoek tot verlenging van de afwijking krachtens punt 2, derde alinea, van bijlage III bij Richtlijn 91/676/EEG ingediend.
- 9 Vervolgens heeft een derde raadplegingsperiode over het ontwerp-NAP plaatsgevonden, waarbij de nadruk lag op de ontwerp-NIS en het ontwerp-SMB-verslag voor het programma. Eerste verweerster heeft op 14 december 2021 een NIS en een SMB-verslag voor het ontwerp van het vijfde NAP gepubliceerd en het publiek uitgenodigd om uiterlijk op 26 januari 2022 verdere opmerkingen in te dienen. Verzoekster heeft op 26 januari 2021 een opmerking ingediend.
- 10 De High Court heeft de klacht van verzoekster dat het begrip materiële goederen in het SMB-verslag te ruim was opgevat, niet aanvaard, maar de betrokken materiële goederen betroffen hoe dan ook strategische infrastructuur en waren dus zelfs volgens een enge definitie materiële goederen.
- 11 De alternatieve opties zijn tijdens het SMB-proces niet in vergelijkbare mate van detail bekeken.
- 12 Bij de beoordeling in het kader van richtlijn 2001/42 werd geen zinvolle beoordeling van het NAP in het licht van artikel 4 van richtlijn 2000/60 verricht en al helemaal geen expliciete beoordeling in dat verband. Ook werd er geen volledige beoordeling van de effecten van de onderliggende landbouwactiviteiten verricht.
- 13 Tijdens het SMB-proces werden geen volledige details over de monitoring in het milieुरapport opgenomen. Het milieुरapport bevatte geen volledige beschrijving van de voorgenomen monitoringsmaatregelen overeenkomstig artikel 10 die voldoende gedetailleerd was om aan te tonen dat artikel 10 zou worden nageleefd, noch bijzonderheden over de wijze waarop deze monitoring zou geschieden, wanneer deze zou plaatsvinden en/of hoe de monitoring zou worden gebruikt en hoe eventueel vastgestelde onvoorziene negatieve milieueffecten zouden worden aangepakt.
- 14 De economische gevolgen voor materiële goederen werden in het SMB-proces in overweging genomen en er werd geoordeeld dat zij opwogen tegen wat anders misschien milieuvriendelijkere opties zouden zijn geweest. De beoordeling in het kader van richtlijn 2001/42 behelsde dus een beoordeling van ruimere economische aspecten zoals de waarde van materiële goederen, de brede maatschappelijke gevolgen van landbouwactiviteiten, de effecten van het plan of project op de landbouwsector en op de productie en het inkomen van de

landbouwers, de duurzaamheid van de landbouwsector in Ierland, de voedselvoorzieningsketen en de werkgelegenheid van een aanzienlijk deel van de bevolking.

- 15 Het EPA is de bevoegde autoriteit voor het opstellen en uitvoeren van het nationale programma voor de monitoring van de waterkwaliteit. Het nationale programma voor de monitoring op de waterkwaliteit bestaat sinds 2006 en wordt periodiek herzien en bijgewerkt. Het huidige programma loopt van 2022 tot 2027. Het EPA brengt verslag uit over de waterkwaliteit met betrekking tot richtlijn 91/676 op basis van gegevens die worden gegenereerd in het kader van het nationale programma voor de monitoring op de waterkwaliteit. Er zijn twee categorieën van waterlichamen: i) kleine waterlichamen die onder de drempel van een oppervlakte 0,5 km² of meer blijven, hoeven geen toestand toegekend te krijgen maar worden beschermd door basismaatregelen en ii) aangewezen waterlichamen met een oppervlakte van 0,5 km² of meer, waarvan er ongeveer 5 000 zijn. Wat de aangewezen waterlichamen boven de drempel betreft, worden er ongeveer 3 000 afzonderlijk gemonitord en aan alle 5 000 waterlichamen is een ecologische toestand toegekend (op basis van de monitoring of op basis van modellen). 2 000 waterlichamen worden niet gemonitord maar krijgen een toestand toegekend via modellen. Typespecifieke referentieomstandigheden worden eenmalig vastgesteld en vormen de benchmark, terwijl beoordelingen van de toestand vervolgens op regelmatige basis worden uitgevoerd met inachtneming van de benchmark. De benchmarks worden tussen de lidstaten onderling gekalibreerd. Toen het NAP werd aangenomen, waren er al benchmarks om de toestand van alle waterlichamen te bepalen en daar is niets aan veranderd. Voor de toepassing van richtlijn 2000/60 worden aan elk waterlichaam boven de drempelwaarde typespecifieke referentieomstandigheden toegewezen.
- 16 Het EPA is gestart met een algehele indeling in categorieën van tot nog toe niet ingedeelde waterlichamen in het land met een oppervlakte van 0,5 km² of meer. De toekenning van een toestand aan de desbetreffende waterlichamen werd van kracht op 22 februari 2022 (en niet op 22 april 2022 zoals vermeld in eerdere stukken). De relevante gegevens konden vanaf die datum worden opgevraagd bij het EPA. De gegevens over de toekenning van een toestand aan niet-gemonitorde meren voor de periode 2013-2018 werden op 25 februari 2022 geüpload naar het geoportaal van het EPA.
- 17 In februari 2022 werd een voorevaluatieverslag voor een PB opgesteld van de voorevaluatie van het vijfde NAP van Ierland met het oog op een PB. Daarin stond het volgende (blz. 12):

„Net iets meer dan de helft van de gemonitorde oppervlaktewaterlichamen in Ierland heeft een bevredigende waterkwaliteit en landbouw is de meest wijdverspreide en significante bedreiging voor het watermilieu. Het EPA meldt dat bijna de helft van alle riviergebieden en een kwart van alle grondwatergebieden een verhoogde nitraatconcentratie heeft. Gelet op de bekende en waargenomen significante effecten van de vorige nitraatactieprogramma's op

de waterkwaliteit en op waterafhankelijke ecosystemen, wordt het vijfde NAP geacht significante directe, indirecte of cumulatieve effecten op Europese gebieden te kunnen hebben.”

- 18 De consultants (RPS) hebben namens eerste verweerster een NIS d.d. 25 februari 2022 opgesteld waarin op blz. 103 het volgende werd geconcludeerd:

„In deze milieueffectverklaring voor Natura 2000-gebieden is gekeken naar het potentieel van de in het NAP voorgestelde maatregelen om negatieve effecten te hebben op de integriteit van Europese gebieden, wat hun in aanmerking komende belangen, de bijbehorende staat van instandhouding en de algehele integriteit van het gebied betreft, op zichzelf beschouwd en in combinatie met andere relevante plannen en programma's. Het NAP bepaalt de precieze locatie van een ontwikkelingsproject niet en wijst ook geen specifiek landgebruik aan, en het sluit evenmin uit dat alternatieven worden overwogen. Gelet op het voorgaande en waar nodig is in de NIS een voorzorgsbenadering gehanteerd om ervoor te zorgen dat de voorgestelde maatregelen voor de tenuitvoerlegging van de acties van het NAP, waar nodig, aan een passende beoordeling worden onderworpen. Als zodanig zal het NAP geen negatieve effecten hebben op de integriteit van enig Europees gebied, noch op zichzelf, noch in combinatie met andere relevante plannen of programma's, mits de hierboven beschreven risicobeperkende maatregelen worden verzekerd. Gelet op de conclusies van de beoordeling in deze NIS zijn de auteurs van mening dat de goedkeuring van het NAP op zichzelf, of in combinatie met andere plannen en programma's, geen negatieve effecten zal hebben op de integriteit van enig Europees gebied. Dienovereenkomstig, en gelet op de conclusies van de beoordeling die hierin is opgenomen en de passende beoordeling die de eenheid voor ecologische beoordeling zal uitvoeren met betrekking tot de effecten op de betrokken Europese gebieden, wordt de bevoegde autoriteit in staat gesteld zich ervan te vergewissen dat de vaststelling van het NAP, op zichzelf of in combinatie met andere relevante plannen en programma's, geen negatieve effecten zal hebben op de integriteit van enig Europees gebied.”

- 19 De eenheid voor ecologische beoordeling heeft op 4 maart 2022 een besluit inzake de PB genomen.
- 20 Verzoekster heeft niet aangetoond dat een specifieke analyse voor de desbetreffende Europese gebieden (of een specifieke analyse voor de desbetreffende waterlichamen) op planniveau in de PB van het NAP uitvoerbaar was.
- 21 In de PB van het NAP werden de effecten van de onderliggende landbouwactiviteiten niet volledig in aanmerking genomen, een verzuim dat nog verder werd versterkt door het feit dat er in de praktijk geen PB op het niveau van de landbouwbedrijven is verricht in de fase van de afwijking.

- 22 Bij de beoordeling in het kader van richtlijn 92/43 werd geen zinvolle beoordeling van het NAP in het licht van artikel 4 van richtlijn 2000/60 verricht en al helemaal geen expliciete beoordeling in dat verband.
- 23 Zo heeft de bevoegde autoriteit voordat zij het NAP heeft aangenomen, niet gekeken naar de vraag of de bijzondere beschermende maatregelen die het plan bood, hetzij op zichzelf beschouwd, hetzij in combinatie met andere door de lidstaat vastgestelde bindende maatregelen, voldoende streng waren om ervoor te zorgen dat de nitraatemitterende landbouwactiviteiten die op basis van in het kader van het plan toegestane afwijkingen zullen worden uitgevoerd, geen achteruitgang van de toestand van een oppervlaktewaterlichaam teweeg zouden brengen of het bereiken van een goede toestand van het oppervlaktewater respectievelijk een goed ecologisch potentieel en een goede chemische toestand van dat water op het volgens richtlijn 2000/60 relevante tijdstip niet in gevaar zouden brengen, en heeft zij zich daar dus niet rechtmatig van vergewist.
- 24 Meer in het bijzonder heeft de bevoegde autoriteit zich er niet van vergewist dat de aanneming van het plan of programma geen achteruitgang teweeg zou brengen van de toestand van een oppervlaktewaterlichaam dat door die lidstaat als „type” oppervlaktewaterlichaam is aangemerkt, noch het bereiken van een goede toestand van het oppervlaktewater respectievelijk een goed ecologisch potentieel en een goede chemische toestand van dat waterlichaam in gevaar zou brengen en, ten tweede, dat de vaststelling van het plan of programma verenigbaar is met de maatregelen die worden uitgevoerd in het kader van het programma dat overeenkomstig artikel 11 van richtlijn 2000/60 voor het betrokken stroomgebiedsdistrict is opgesteld.
- 25 Op 9 maart 2022 heeft eerste verweerster het vijfde NAP 2022-2025 goedgekeurd. Op diezelfde datum heeft de minister de regelingen inzake goede landbouwpraktijken ondertekend.
- 26 Overeenkomstig artikel 5, lid 2, van richtlijn 91/676/EEG past Ierland op zijn hele grondgebied een actieprogramma toe.
- 27 De beoordelingen voor het NAP omvatten geen volledige beoordeling van de milieueffecten van de nitraatemitterende landbouwactiviteiten die op basis van afwijkingen zouden worden uitgevoerd. Bij die beoordelingen lag de nadruk uitsluitend op de beschermende maatregelen. Uit de stukken (in het bijzonder de verslagen van het EPA en de NIS voor het SGBP voor 2022 tot 2027) blijkt duidelijk dat een beoordeling van de milieueffecten van de onderliggende landbouwactiviteiten waarschijnlijk aanzienlijke negatieve milieueffecten zou hebben aangetoond, ook op Europese gebieden in de zin van richtlijn 92/43.
- 28 De gegevens over de toekenning van de toestand aan niet-gemonitorde rivierlichamen werden op 15 maart 2022 geüpload naar het geoportaal van het EPA. De gegevens zijn opgesteld in de vorm van een Excel-spreadsheet met de code van het waterlichaam en de naam van het waterlichaam, de toegekende

ecologische toestand en de beoordelingsmethode (voor zowel gemonitorde als niet-gemonitorde waterlichamen). Op 5 april 2022 werden de toegekende toestanden voor niet-gemonitorde waterlichamen geüpload naar <https://www.catchments.ie> en EPA Maps.

- 29 Op 29 april 2022 heeft de Commissie de eerder aan Ierland toegestane afwijking voor de toepassing van punt 2 van bijlage III bij de nitraatrichtlijn verlengd.
- 30 Van de meer dan 130 000 landbouwbedrijven in Ierland vragen elk jaar ongeveer 6 500 landbouwers een afwijking aan. De overgrote meerderheid van deze aanvragers zijn melkveehouders. De individuele afwijkingen worden niet bekendgemaakt, alleen geaggregeerde gegevens over de locatie, uitgesplitst naar lokaal kiesgebied, van de betrokken landbouwbedrijven. In de praktijk is voor geen van deze besluiten een PB verricht en bestaat er geen praktisch systeem om dit te doen. De interne wetgeving tot omzetting van richtlijn 92/43 (zoals artikel 28 van de regelingen van 2011) wordt in deze context in de praktijk niet toegepast.
- 31 Verzoekster heeft op 31 mei 2022 bij de High Court een procedure voor rechterlijke toetsing ingesteld. De toestemming voor het instellen van deze procedure is op 5 december 2022 verleend. Trustees van de Irish Farmers' Association (hierna: „IFA”) en de Irish Creamery Milk Suppliers Association (hierna: „ICMSA”) zijn als interveniënten toegelaten tot de procedure, en er zijn bezwaarschriften van verweersters en van interveniënten betekend. Over het algemeen steunden de IFA en de ICMSA het bezwaar van de staat tegen de procedure.
- 32 De High Court heeft acht vragen over de uitlegging van het Unierecht en één vraag over de geldigheid van een Uniehandeling geïdentificeerd waarover een prejudiciële beslissing van het Hof van Justitie van de Europese Unie noodzakelijk is en in die omstandigheden heeft deze rechter de behandeling van de zaak geschorst en de negen prejudiciële vragen aan het Hof voorgelegd.

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 33 Wat de eerste vraag betreft, voert verzoekster aan dat deze bevestigend moet worden beantwoord. Het NAP zou een globaal onderzoek, op het niveau van het hele nationale grondgebied, moeten omvatten naar de met nitraatverontreiniging uit agrarische bronnen verband houdende milieuproblemen. In casu bevat het NAP de afwijking die een hogere hoeveelheid toestaat dan de 170 kgN in de richtlijn. De met nitraatverontreiniging ten gevolge van de afwijking verband houdende milieuproblemen vallen dus onder dat onderzoek. Bij de beoordelingen in het kader van richtlijn 92/43, richtlijn 2000/60 en richtlijn 2001/42 moet rekening worden gehouden met de milieueffecten van de nitraatemitterende landbouwactiviteiten die op basis van in het kader van het plan toegestane afwijkingen zullen worden uitgevoerd. Dergelijke beoordelingen beperken tot uitsluitend de beschermende maatregelen die in positieve bewoordingen in het

plan zijn opgenomen, zou in strijd zijn met de aard van het NAP en met het doel van deze beoordelingen.

- 34 De staat, wiens opmerkingen door de ICMSA zijn overgenomen, betoogt dat de eerste vraag ontkennend moet worden beantwoord. Geen van de aangehaalde bepalingen vereist dat een actieprogramma op grond van artikel 5 van richtlijn 91/676 wordt beoordeeld in het licht van de milieueffecten van de nitraatemitterende landbouwactiviteiten die bij dat actieprogramma worden geregeld, hetzij in het algemeen, hetzij in het licht van de vraag of de beschermende maatregelen in het actieprogramma voldoende streng zijn om dergelijke schade te voorkomen. De ICMSA voegt hieraan toe dat een groot deel van de rechtspraak tegen onmogelijke of onuitvoerbare normen is.
- 35 De verwijzende rechter meent dat de eerste vraag bevestigend dient te worden beantwoord. De beoordeling van het NAP uit hoofde van artikel 6, lid 3, van richtlijn 92/43, artikel 4, lid 3, van richtlijn 2000/60 en/of artikel 3, lid 1, van richtlijn 2001/42 moet een beoordeling omvatten van de milieuschade die wordt veroorzaakt door de activiteiten die in het NAP worden geregeld. Een dergelijke effectbeoordeling werd niet uitgevoerd. Bij die beoordelingen lag de nadruk uitsluitend op de beschermende maatregelen.
- 36 Wat de tweede vraag betreft, is verzoekster van mening dat deze bevestigend moet worden beantwoord. Wanneer een PB wordt verricht van een NAP waarin is voorzien in een afwijking van de grenswaarde van 170 kgN, maar richtlijn 92/43 in werkelijkheid niet wordt toegepast op de aanvragen voor individuele afwijkingen, moet in de PB van het NAP rekening worden gehouden met de onderliggende nitraatemitterende landbouwactiviteiten die op basis van in het kader van het plan toegestane afwijkingen zullen worden uitgevoerd.
- 37 De staat, wiens opmerkingen door de ICMSA zijn overgenomen, voert aan dat de tweede vraag ontkennend moet worden beantwoord. Een gestelde niet-nakoming van verplichtingen krachtens richtlijn 92/43 met betrekking tot een stroomafwaartse maatregel zal, indien een dergelijke niet-nakoming wordt geconstateerd, tot gevolgen voor die stroomafwaartse maatregel leiden. Er is geen grond voor het betoog dat een stroomopwaartse maatregel in die omstandigheden ongeldig zou worden verklaard of dat de uit richtlijn 92/43 voortvloeiende verplichtingen met betrekking tot een stroomopwaartse maatregel op basis daarvan zouden veranderen.
- 38 De verwijzende rechter is van oordeel dat deze vraag niet aan de orde is omdat het antwoord op de eerste vraag bevestigend luidt; maar als zij wel aan de orde is, moet zij bevestigend worden beantwoord. Het feit dat de nationale wetgeving voor PB niet is toegepast in de context van individuele afwijkingen op het niveau van de landbouwbedrijven, wijst sterk op onwil om het Unierecht te handhaven. Het enkele feit dat er geen beoordeling op het niveau van de landbouwbedrijven plaatsvindt, maakt het des te noodzakelijker dat er op planniveau een volledige beoordeling van de effecten van de landbouwactiviteiten wordt uitgevoerd.

- 39 Wat de derde vraag betreft, voert verzoekster aan dat er een verplichting bestaat om de in de vraag van de rechter genoemde beoordeling uit te voeren en een project te weigeren tenzij de beoordeling wordt verricht en de vereiste mate van zekerheid (geen wijziging van de toestand en geen achteruitgang) wordt onderbouwd, en om deze conclusie uitdrukkelijk te vermelden.
- 40 De staat, wiens opmerkingen door de ICMSA zijn overgenomen, voert aan dat noch artikel 6, lid 3, van richtlijn 92/43, noch artikel 3, lid 1, en/of artikel 5, lid 1, en/of artikel 11, lid 2, van richtlijn 2001/42 vereisen dat in het kader van de beoordeling van een plan voor de toepassing van die bepalingen een aanvullende beoordeling uit hoofde van artikel 4, lid 1, van richtlijn 2000/60 plaatsvindt. Bovendien bestaat er geen verplichting om het NAP in het licht van artikel 4, lid 1, van richtlijn 2000/60 te beoordelen, volgens het in het arrest Weser geformuleerde beginsel.
- 41 De verwijzende rechter is van oordeel dat, wanneer een plan of programma waarschijnlijk aanzienlijke effecten zal hebben op één of meer waterlichamen in een lidstaat, een beoordeling in het kader van de richtlijnen 92/43 en/of 2001/42 een beoordeling moet omvatten van de vraag of het plan of programma, hetzij op zichzelf beschouwd, hetzij in combinatie met andere door de lidstaat vastgestelde bindende maatregelen, streng genoeg is om te waarborgen dat het plan of programma geen achteruitgang van de toestand van een oppervlaktewaterlichaam zal teweegbrengen, noch het bereiken van een goede toestand van het oppervlaktewater of van een goed ecologisch potentieel en een goede chemische toestand van dat water op het volgens richtlijn 2000/60 relevante tijdstip in gevaar zal brengen.
- 42 Met betrekking tot de vierde vraag betoogt verzoekster dat er een verplichting bestaat om de vaststelling van een plan te weigeren indien de bijzondere beschermende maatregelen onvoldoende robuust zijn. De staat, wiens opmerkingen door ICMSA zijn overgenomen, stelt dat van een dergelijke verplichting geen sprake is.
- 43 De verwijzende rechter is van oordeel dat de lidstaten, gelet op het arrest Weser, verplicht zijn om, tenzij een afwijking is toegestaan, de goedkeuring van een plan of programma te weigeren indien de bijzondere beschermende maatregelen die het plan biedt, hetzij op zichzelf beschouwd, hetzij in combinatie met andere door de lidstaat vastgestelde bindende maatregelen, onvoldoende streng zijn om ervoor te zorgen dat de nitraatemitterende landbouwactiviteiten die op basis van in het kader van het plan toegestane afwijkingen zullen worden uitgevoerd, geen achteruitgang van de toestand van een oppervlaktewaterlichaam teweeg zullen brengen, noch het bereiken van een goede toestand van het oppervlaktewater respectievelijk een goed ecologisch potentieel en een goede chemische toestand van dat water op het volgens richtlijn 2000/60 relevante tijdstip in gevaar zouden brengen.

- 44 Wat de vijfde vraag betreft, voert verzoekster aan dat deze bevestigend moet worden beantwoord. Indien er geen beoordeling op het niveau van de landbouwbedrijven wordt verricht ter beoordeling van de potentiële effecten van de nitraatemitterende activiteiten die uit individuele afwijkingen zullen voortvloeien, moet de zekerheid die vereist is voor de toepassing van artikel 4 van richtlijn 2000/60 in de beoordeling van het NAP zelf te vinden zijn.
- 45 De staat en de ICMSA voeren aan dat de vijfde vraag ontkennend moet worden beantwoord om dezelfde redenen als die welke zijn aangevoerd in het antwoord op de tweede vraag.
- 46 De verwijzende rechter is van oordeel dat de vijfde vraag niet aan de orde is omdat het antwoord op de derde en de vierde vraag bevestigend luidt, maar als zij wel aan de orde is, moet zij bevestigend worden beantwoord.
- 47 Wat de zesde vraag betreft, voert verzoekster aan dat er, afgezien van de minimalis-uitzonderingen, een dergelijke verplichting bestaat om de potentiële effecten op alle waterlichamen te beoordelen; op basis van het arrest van het Hof in de zaak ████████ is het antwoord op deze vraag echter onduidelijk.
- 48 De staat, en de ICMSA, voeren aan dat er geen verplichting bestaat om de naleving door het NAP van artikel 4, lid 1, van richtlijn 2000/60 te beoordelen.
- 49 De verwijzende rechter is van oordeel dat een plan of programma slechts door een lidstaat kan worden aangenomen indien de bevoegde autoriteit zich ervan heeft vergewist dat de aanneming van het plan of programma er niet toe zal leiden dat de doelstellingen van richtlijn 2000/60 niet worden nageleefd of dat het plan of programma onverenigbaar is met de maatregelen die krachtens die richtlijn voor het betrokken stroomgebiedsdistrict zijn vastgesteld.
- 50 Wat de zevende vraag betreft, stelt verzoekster dat artikel 5, lid 1, en punt i) van bijlage 1 bij richtlijn 2001/42 vereisen dat het milieurapport een voldoende gedetailleerde beschrijving bevat van de voorgenomen monitoringsmaatregelen overeenkomstig artikel 10 om aan te tonen hoe aan artikel 10 zal worden voldaan.
- 51 De staat stelt dat er geen duidelijke regel is voor de in een milieurapport vereiste mate van detail en betoogt dat het niet verplicht is om een beschrijving van de voorgenomen monitoringmaatregelen op te nemen. De ICMSA sluit zich aan bij de opmerkingen van de staat.
- 52 De verwijzende rechter is van oordeel dat de uitdrukkelijke bewoordingen van richtlijn 2001/42 vereisen dat de beoordeling een beschrijving van de voorgenomen monitoringsmaatregelen overeenkomstig artikel 10 bevat.
- 53 Wat de achtste vraag betreft, stelt verzoekster, naar analogie van het arrest in zaak C-420/11, ████████ dat het begrip „materiële goederen” in punt f) van bijlage I bij richtlijn 2001/42, niet de waarde van materiële goederen omvat en in het geval van een actieplan krachtens richtlijn 91/676 evenmin andere economische of

sociale gevolgen voor de landbouwsector en voor landbouwers omvat, behalve voor zover de betrokken factor gevolgen heeft voor het milieu.

- 54 De staat voert aan dat zelfs indien het begrip „materiële goederen” uitsluit dat rekening wordt gehouden met „kritieke infrastructuur die van wezenlijk belang is voor de goede werking van de samenleving” – quod non –, „kritieke infrastructuur die van wezenlijk belang is voor de goede werking van de samenleving” in aanmerking kan worden genomen in een milieurapport dat overeenkomstig artikel 5, lid 1, van richtlijn 2001/42 wordt opgesteld.
- 55 De ICSMA betoogt dat zaak C-420/11 betrekking heeft op wat in een milieueffectbeoordeling moet worden opgenomen; het zegt niets over wat niet in een dergelijke beoordeling mag worden opgenomen, laat staan in een beoordeling in de zin van richtlijn 2001/42.
- 56 De verwijzende rechter is van oordeel dat het begrip „materiële goederen” in de zin van richtlijn 2001/42 niet de financiële waarde van dergelijke goederen omvat. Richtlijn 2001/42 verbiedt de bevoegde autoriteit van een lidstaat echter niet om aanvullende zaken te beoordelen die verder gaan dan het minimum dat nodig is volgens de richtlijn, mits de zaken die onder die richtlijn vallen ook worden beoordeeld.
- 57 Wat de negende vraag betreft, stelt verzoekster dat in omstandigheden waarin de afwijking uitdrukkelijk berust op het NAP, indien de vaststelling van het NAP een schending van richtlijn 9/43, richtlijn 2000/60 of richtlijn 2001/42 inhield, dit de vraag doet rijzen of de afwijking geldig blijft.
- 58 Verweerster, wiens opmerkingen door de ICMSA zijn overgenomen, voert aan dat indien uit de antwoorden op de vorige vragen blijkt dat de vaststelling van het NAP een schending van richtlijn 9/43, richtlijn 2000/60 of richtlijn 2001/42 inhield, uitvoeringsbesluit (EU) 2022/696 van de Commissie van 29 april 2022 waarbij een door Ierland gevraagde afwijking krachtens richtlijn 91/676/EEG van de Raad inzake de bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen wordt toegestaan, desalniettemin geldig blijft.
- 59 De verwijzende rechter is van oordeel dat besluit 2022/696 van de Commissie een geldig NAP veronderstelt dat naar behoren is beoordeeld. Bij gebreke van een dergelijke behoorlijke beoordeling, overeenkomstig het Unierecht, is de verwijzende rechter van oordeel dat het Hof uitvoeringsbesluit 2022/696 van de Commissie op die grond ongeldig moet verklaren.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

- 60 Het belang van de eerste vraag is dat indien zij bevestigend moet worden beantwoord, het NAP is aangenomen zonder een behoorlijke beoordeling en dus in strijd is met het Unierecht.

- 61 Het belang van de tweede vraag is dat indien bij de beoordeling op planniveau rekening moet worden gehouden met de effecten van de betrokken landbouwactiviteiten, de beoordeling in de onderhavige zaak gebrekkig was en het NAP in strijd met het Unierecht is aangenomen.
- 62 Het belang van de derde vraag is dat indien zij bevestigend moet worden beantwoord, het NAP is aangenomen zonder een behoorlijke beoordeling en dus in strijd is met het Unierecht.
- 63 Het belang van de vierde vraag is dat indien zij bevestigend moet worden beantwoord, het plan in strijd met het Unierecht is aangenomen omdat de bevoegde autoriteit zich niet op de in de vraag omschreven wijze van haar taak heeft gekweten.
- 64 Het belang van de vijfde vraag is dat indien een dergelijke beoordeling verplicht is, het NAP is aangenomen zonder een behoorlijke beoordeling en dus in strijd is met het Unierecht.
- 65 Het belang van de zesde vraag is dat indien er een dergelijke verplichting bestaat krachtens richtlijn 2000/60, die verplichting niet werd nagekomen en het NAP in strijd met het Unierecht is aangenomen.
- 66 Het belang van de zevende vraag is dat de in de onderhavige zaak krachtens richtlijn 2001/42 uitgevoerde beoordeling niet de in de vraag genoemde mate van detail bevatte. Indien deze vraag bevestigend wordt beantwoord, is het NAP bezonder behoorlijke beoordeling en dus in strijd met het Unierecht aangenomen.
- 67 Het belang van de achtste vraag is dat de in de onderhavige zaak uitgevoerde beoordeling wel financiële aspecten behelsde, waardoor moet worden bepaald of dit al dan niet onrechtmatig was.
- 68 De negende vraag betreft de geldigheid van een Uniebesluit. Volgens vaste rechtspraak *moet* een nationale rechter kwesties die verband houden met de geldigheid van secundaire Uniewetgeving voorleggen indien hij van oordeel is dat deze wetgeving door het Hof ongeldig moet worden verklaard. De betwisting vindt plaats in het kader van een concreet intern geschil waarbij ook nationale uitvoeringsmaatregelen worden betwist. Dit is geen zaak waarbij de nationale rechter niets meer te beslissen heeft indien het Hof zich uitspreekt over de geldigheid van het besluit van de Commissie, aangezien verzoekster ook regelingen van intern recht betwist, die wijzigingen bevatten die voortvloeien uit het besluit van de Commissie. Verzoekster had bovendien geen procesbevoegdheid om rechtstreeks bij het Hof op te komen tegen het besluit.